

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . „ 5.—
 Četrť leta . . . „ 250
 Mesečno . . . „ 1.—
Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . „ 15.—
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAZA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vinarov
 od 6 redne petitvrste: pri
 večkratnih oznanilih velik
 — popust. —
„Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Koroška ulica, 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Anglija v škripcih.

Angleška posadka v Kut-el-Amari se je udala Turkom. — Ustaja na Irskem. — Angleška vlada umaknila predlogo o vojaškem nabiranju. — Amerika in Nemčija se bosta najbrž sporazumili. — Rusi pri Naroškem jezeru izgubili 5683 mož. — Gorica zopet obstreljevana.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglasa: Dunaj, 30. aprila.

Rusko bojišče.

Severno od Mlynova (ob reki Ikva, med trdnjavama Luck in Dubno) so bili naši oddelki pred močnejšimi ruskimi napadi zopet vzeti nazaj iz ruskih prednjih postojank, zavzetih dne 28. aprila 1916. Število večeraj, dne 29. aprila, javljenih ujetnikov je naraslo na več kakor 200.

Italijansko bojišče.

Topovski boji, ki so se vršili na raznih mestih bojne črte, se niso raztezali čez navadno mero. Od časa do časa je bilo mesto Gorica zopet obstreljevano. Naši letalci so obmetavali z bombami sovražna taborišča barak pri Villi Vicentini (severno od Ogleja). Po srečno izvršenem zračnem boju so se zopet vrnili nepoškodovani vsi naši zrakoplovci. Pri Sv. Danijelu de Friuli se je bojeval eden naših zrakoplovcov proti štirim sovražnim zrakoplovom in je prisilil enega sovražnega zrakoplova, da se je nagloma spustil na zemljo.

Na ozemlju Adamello so napadli italijanski oddelki, ki so prodirali iz smeri od Dossona di Genova, naše postojanke pri prelazu Tiopete.

Italijansko časnikarsko poročilo z dne 28. aprila vsebuje popolnoma izmišljeno zatrdilo, da se poslužuje naša infanterija vedno bolj pogostoma razstrelilnih nabojev. Temu nasproti naj bo pribito, da se dejanja Italijanov zoper mednarodno pravo (uporaba razstrelilnih nabojev in plinovitih granat, obstreljevanje razločno označenih zdravstvenih zavodov, cerkva in samostanov itd.) sploh nič več ne zabeležujejo, ker se dogajajo prepogostokrat.

Balkansko bojišče.

Položaj nespremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Francosko bojišče.

Angleži so večkrat ponovili svoje protinapade pri kraju Givench-en-Cohelle, ne da bi dosegli kakega uspeha. Severno od kraja Somme in severno-zahodno od Oise so se vršili za nas uspešni patroljski boji.

Levo od Moze so večeraj (dne 29. aprila) močne francoske sile napadle nemške postojanke na višini „Mrtvi mož“ in na sosednjih črtah do severno od Caurette-gozda. Po srditih bojih na izhodnem pobočju višine je bil napad odbit. Desno od reke se je ponesrečil sovražni sunek severozahodno od dvora Thiaumont.

Nemški letalec je nad črto Verdun-Velleray v boju s tremi letalci enega sestrelil.

Rusko bojišče.

Južno od Naroškega jezera so bili po noči uplenjeni 4 ruski topovi in 1 strojna puška, ujetih pa 83 mož.

Predloga o vojaškem nabiranju umaknjena

V angleški spodnji zbornici je bil dne 27. aprila oster boj zoper vladno predlogo o vojaškem nabiranju. Razprava se je vršila osobito o vprašanju, ali se naj 18letne pritegne pod orožje, in o podaljšanju vojaške službene dolžnosti. Ker nobena stranka ni bila zadovoljna s to predlogo, je bila vlada prisiljena jo umakniti. S tem vlada ni samo izgubila svoje ga ugleda, temveč je za celo deželo ustvarila položaj, ki je najnevarnejši od začetka vojske.

Najnovejša poročila iz Irske.

Reuterjev urad javlja, da je izdal vodja irskih nacionalcev, Redmond, izjavo, glasom katere se on postavlja popolnoma na razpolago angleški oblasti. On je z oblastmi v stalni zvezi ter je naročil nacionalističnim prostovoljcem v vseh delih dežele, da se morajo dati na razpolago vojaškim oblastim.

Posebni brzi sel, ki je dne 28. aprila zvečer zapustil Dublin, je poročal, da kažejo vsa znamenja, da se bliža konec vstaje. Celi dan se prihajale čete in strelja se v odmorih. Ustaši so na slabšem.

Pohvala Slovencev.

„Custos“ (varuh), stanovski list za katoliško duhovščino, ki se tiska v Uznachu na Švicarskem in ga urejuje dr. Marxer, župnik v švicarskem mestu Davos, je v 4. številki tega letnika objavil članek o „Slovenih“, ki se tako začinja: „Vrli ljudje prebivajo na jugu Avstrije, Jugoslovani, dobri katoličani, zvesti cerkvi in zvesti cesarski hiši. Posebno Slovenci se odlikujejo s temi lastnostmi.“ Nato podaje kratek pregled katoliške nepolitične organizacije med Slovenci in zaključuje tako-le: „Zatorej pa, ti delavno, plemenito ljudstvo! Razvijaj se dalje na začetki poti! Kar je med vojnim hrupom moralo umolkneti, bo po zmagi zopet oživele, namreč tvoja velikanska organizacija. Ostanj biser v kroni Habsburžanov in dragotina med narodi, ki tvorijo zaklad Cerkev!“ — Tako sodijo o Slovenceh katoliški Nemci. Kakor nas ta sodba napolnjuje z veseljem, tako je tudi vspodbudna za tiste, ki nekoliko temno in malodušno gledajo v bodočnost. Kdo bi se drznil z nasilno in krivično roko se dotakniti naroda, ki je biser v kroni Habsburžanov in dragotina katoliške Cerkev!

„Obnovljenje Avstrije“.

Pod tem naslovom je priobčil socialdemokratski poslanec in podpredsednik državnega zbora, Engelbert Pernerstorfer, v „Berliner Tagblattu“ zanimiva razmišljanja, ki so tem važnejša, ker dajejo porazen odgovor na izvestne nemške programe, vsebujejo zahteve, ki se enostavno ne dajo uresničiti brez nasilja na ustavi, na državnem temeljnem zakonu in na modernem demokratičnem principu.

In ta dr. Pernerstorfer — dasi eden prvakov avstrijske nemške socialne demokracije — ni morda kak zakrknjen internacionalist in zanikovalec vsakega narodnega čuta. Možno je bil nekdanji nemški nacionalce, ki si je tudi po svoji politični evoluciji ohranil živo nemško čustvovanje. Le pozdravljati je, če

taki možje — če tudi tega ne naglašajo izrecno — odklanjajo izvestne zahteve, kakoršne smo čuli ravno v zadnjih časih.

Javna tajnost je — pravi — da se v Avstriji vse stranke bavijo z vprašanji preuredbe Avstrije. Istotako splošno znano je, da so v ministrstvu za notranje stvari z vneto na delu, da se ustvari nove ustavne podlage. S tem je v zvezi tudi poklic namestnika barona Hamdla v ministrstvu za notranje zadeve.

Nato naglašajo Pernerstorfer, kako presenečeni smo bili mi sami po militarni odporni sili, ki jo je pokazala naša država v tej vojni in kako so radi obrambe države stopili v ozadje vsi notranji problemi. Ali — tako nadaljuje — veličina, jakost države in nje pomen niso samo v njeni moči na zunan, marveč dajejo državi zgodovinski smisel: stanje njenih narodov, bistvo njih življenja, razvoj njih kulture!

Pernerstorfer polemizuje proti nekemu članku znanega dr. Friedjunga. Očita mu, da gleda le na moč države na zunan, dočim postavlja notranje politične probleme v drugo vrsto. In to naziranje Friedjungovo je pri nas — tako naglašajo Pernerstorfer — zelo razširjeno. Pojasnilo za to vidi Pernerstorfer v dejstvu, da imamo v Avstriji zavestno-politično življenje mas šele kako dobro človeško dobo sem. Še revolucija leta 1848 je bila v glavnem le delo tanke višje plasti inteligence, na kar je potem nastopila reakcija nekoliko zdramljene mase zopet potisnila v politično brezbržnost.

In tu je po mnenju Pernerstorferja nevarnost, da bi se v ponosu na vnanjo moč premalo cenila notranja reforma. Ker so pri nas vsled strukture dežel in narodnostnih razmer vsa notranja vprašanja obremenjena s tisoči težkoč in ker se uravnava teh vprašanj mora vršiti s trudom in počasi ter porablja mnogo energije — nastopa prav lahko utrujenje.

Vse te okoliščine zahtevajo, da se z največjim povdarkom opozarja na notranjo preuredbo, ki je za „obnovljenje Avstrije“ precej važnejša, nego naša moč na zunan.

Ako naši sovražniki na zapadu razglashajo svojo zmago kot potrebo demokracije, jim moramo mi po vojni dokazati, da je tudi pri nas demokracija pod dobrim varstvom!

Do danes imamo pri nas le eno samo v resnici demokratično napravo: splošno, enako in direktno volilno pravico v državnem zboru. Dr. Pernerstorfer si niti ne more misliti, da bi se ta pravica mogla odpraviti ali kakor si bode omejiti. To da bi bil udarec v obraz vsem braniteljem domovine, ki so pred sovražnikom zastavili svoje življenje in zdravje in ki po tej vojni ne bodo hoteli imeti zmanjšane politične pravice! Zmanjšanje te svoje pravice tudi narodi ne bi dopustili! V vojni so se stavliali do njih največje zahteve in tudi po vojni se bodo zahtevale od njih največje žrtve. Narodi in mase sploh so postale samozavednejše in bodo več zahtevale ter predložile gofovo svoj političen račun. Tem potrebam se bo treba ukloniti. Sicer pa vidi Pernerstorfer že znak, da se misli na demokratične reforme. Ta znak vidi v okolnosti, da so priprave ministrstva za notranje stvari pod uplivom ministra za notranje stvari, princa Hohenlohe ki se je vsikdar kazal ljudskega in poštenega moža, ki mu je njegova politična minolost v jamstvo za njegovo politično bodočnost!

Ob četrtem vojnem posojilu.

Za vojsko je treba denarja. Tega pač ni treba posebej dokazovati. Na boljšem pa je v tem oziru naša država, nego so sovražne, ki morajo ne samo za živeti, kakor Angleška, marveč zlasti za orožje in za strelivo in sicer vse brez izjeme, ogromne svote pošiljati ven iz svoje države. Res imamo prestati marsikako sitnost, ker smo zaprti od sveta, toda to dobro pa imamo, da naš denar ostaja doma, ker doma-

la vse, kar potrebujemo za vojsko in za ljudstvo v zaledju, dobimo iz domačih tal, domačih delavnic in tovarn.

Naša država ni bila pred vojsko bogata; razvijala se je sicer lepo leto za letom, toda ni se mogla meriti z Angleži, Francozi ali Nemci. Vrednost vsega premoženja v našem cesarstvu se je pri 50 milijonih prebivalcev pred vojsko štela na 130 do 135 milijard kron; na osebo bi prišlo potemtakem okrog 2700 K premoženja, ko bi bilo vse premoženje samo v rokah posameznih oseb; velik del ga pa pripada državi, javnim zastopom in korporacijam, tako da se mora ta številka znatno zmanjšati. Na Nemškem so šteli pri 70 milijonih prebivalcev okrog 320 milijard vsega premoženja v državi; na posamezno osebo pride torej, ne vpoštevaje javnega premoženja, okrog 4570 K, torej znatno več.

Vojska pa vse, tudi številke, preobrne. Naša država se izkazuje za dovolj močno, da se s svojimi sredstvi prehranja in si preskrbljuje potrebnih pripomočkov za junaško obrambo. Njena denarna moč je vsled tega v vojski silno poskočila. Tu moramo priznati, da je država že izprva v tem oziru nastopila pravo pot. Treba je bilo poskrbeti, da vojni vihar ne pomete gospodarsko slabejših na tla in pa da je dovolj plačilnih sredstev — denarja — na razpolago. Strasti pohlepnosti nikdar ne utihnejo; oderuhi ne izumrjejo ob nobeni kugi. Zato se je bilo po pravici bati, da ne bi upniki ob vojski planili na dolžnike, da ne bi bogatini potegnili svojih denarjev iz bank in hranilnic in jih ne dali v promet, razen v dobičkanosne kupčije in spekulacije. Zato je bil silno primeren in potreben moratorij za izplačevanje ulog in za odplačevanje dolgov; ta postava je popolnoma dosegla svoj namen, mnogo bolj nego tiste zoper blagovno oderuštvo, s katerimi se je mogel prijeti samo tupatam kak večinoma malenkosten slučaj, ni se pa dalo zavrniti odiranje in draženje v velikem. Zelo dobra je tudi postava, ki zabranja spekulacijsko nakupovanje in razkosavanje kmečkih posestev; zlata vredna za kmeta. V kratkem času se je že izvrstno obnesla in dela čast našim sodnikom, ki so v splošnem popolnoma razumeli njen pomen. Recimo torej: v obrambo slabjšega proti močnejšemu je država že mnogo naredila v sedanji vojski. Ko bi ji bilo mogoče še cene držati v pravilni mejah, ko bi uspešno urenila tudi trgovsko plat našega gospodarskega življenja, bi morali reči, da je storila sploh vse, kar je bilo mogoče. Tega zadnjega sicer ni dosegla, toda kljub temu smemo reči, da je s svojimi naredbami naredila, da ni bilo prevelikih sprememb na slabše. Neprimerno več jih je obogatelo, nego obubožalo v sedanji vojski. Škoda, ki jo imajo sedanje strahovite cene, ne pomenja konkurzov in prisilnih prodaj, pač pa pri delavstvu in malem in srednjem uradništvu škodo na telesnem zdravju. Slaba in pomanjkljiva hrana se pozna na licih, žalostna povest o draginji se bere na otrocih in odraslih. Ti stanovi niso imeli tudi pred vojsko splošno nič prihrankov; živeli so iz rok v usta, danes vsled draginje slabše nego poprej. Ko bi bilo samo slabše, bi še nič ne pomenjalo, ker to, da se ljudje splošno vrnejo k preprostejši hrani in obleki in manj zapravijo za pijačo in tobak, ni prav nobena škoda, marveč celo na vse strani dobro. Hudo je le tam, kjer telo ne dobi, kar potrebuje, da se ohrani; to je v časih nalezljivih bolezni sila nevarno, ker nobena reč tako ne pospešuje nalezljivosti kakor nezašodna hrana.

Država je poskrbela, da je dovolj denarja med ljudmi. Ustanovila se je vojna posojilnica: Avstro-ogrška banka je izdala vsled raznih naredb neprimerno več bankovcev, nego v mirnih časih. Pred vojsko sta bili v cesarstvu dobri dve milijardi papirnatega denarja v prometu; zdaj ga smemo šteti do štirikrat toliko. V obliki podpor in plačevanja za razne voja-

ške potrebe prihaja denar med svet in to omogočuje gospodarsko življenje cele ob draginji. Kaj bi bilo, ko bi splošno še gotovega denarja primanjkovalo, ko bi bila ob sedanji draginji navezana trgovina na kredit! Zato se pa ni čuditi, da se danes vse sproti plačuje. Veliki trgovec plača blago pri tovarnarji ali pridelovalcu naprej, mah pri njem in tisti, kateri ga rabi, tudi nič na upanje ne dobi.

Kdor to premisli, kar smo povedali, mora biti državi hvaležen, da je o pravem času tu vmes posegla. Zdaj država rabi zopet posojila. Izkazati ji je treba priznanje in zaupanje s tem, da se ji potrebno posojilo da. Varno je, ker nobena država ne more obstati, ko bi dolgov ne plačevala, ki jih naredi; obenem je pa to posojilo, ki ga v četrti država išče pri svojih članih, silno obrestovano. Ko kličemo našemu ljudstvu, naj se zaveda svojih dolžnosti do države in naj se udeležuje podpisovanja vojnega posojila, se pri tem v zadnji vrsti sklicujemo na požrtvornost. Malo je te reči treba ob tako ugodnem obrestovanju, pač pa je treba smisla za državo in njene potrebe.

Naš prevzv. knezoškof je v posebnem oklicu pozval škofljane, da se v kolikor jim le mogoče udeležijo podpisovanja za četrto vojno posojilo.

Nemiri na Irskem.

Ustaja irskih revolucionarjev ni bila tako enakostna in krajevno omejena, kakor so ji slikala začetna angleška poročila. Če je sam vojni maršal French moral na Irsko, da napravi red, ne gre za navadno poulično demonstracijo. Vršili so se pravcati boji z angleškim vojaštvom osobito v mestu Dublin, ki je bilo skoraj popolnoma v oblasti ustašev.

Poulični boji v Dublinu.

Nemiri v Dublinu so izbruhnili na Velikonočni ponedeljek. Kakih 100 članov tajne družbe „Sinn-Fein“ so oboroženi s puškami korakali po ulicah in zasledili poštno poslopje. Prerezali so kakih 1000 žic. Na pošti so razobesili zastavo z napisom „Irska republika.“ Cel dan je bilo po ulicah živahno streljanje s puškami. Uporniki so dobili tudi dva topa. V torek in sredo ni prišlo do posebnih dogodkov. V četrtek pa, ko je angleška vojaška posadka dobila pomoč, so se boji ponovili in razširili. Vojski so silili v oni del mesta, ki je v oblasti ustašev in pričel se je spet hud poulični boj. Do večera je bilo mrtvih okrog 20 vojakov, ranjenih pa še več. Ustaši so se dobro zabarikadirali. Na strehah liš imajo postavljene strojne puške, s katerimi streljajo na vojaštvo.

Vojno stanje. — Irci ujeli podkralja.

Iz Rotterdama se poroča, da je angleška vlada za celo Irsko proglasila obsedno stanje. Civilna sodišča pa so nadomestili z vojnimi sodišči.

„Corriere della Sera“ poroča, da so uporni Irci ujeli podkralja za Irsko, lorda Wimborne.

Iz Londona se poroča, da so uporni Irci pretrgali vse brzojavne in telefonske žice, ki vežejo Irsko z Anglijo ter so prerezali tudi podmorski kabel.

Uporniki gospodarji v Dublinu.

Uporniki so se polastili v Dublinu štirih glavnih mestnih delov. Tudi poštni in brzojavni urad je še v njih oblasti. Po ulicah se vrše boji med Irci in angleškim vojaštvom, katerega noč in dan spravljajo na Irsko. Nekatera poročila pravijo, da so Angleži odtegnili celo s flandrijske fronte nekaj čet in jih poslali na Irsko.

Anglija se boji resnice.

Angleška cenzura ne dovoli, da bi došla iz Irske natančna poročila o tamošnjih dogodkih. Minister za Irsko je sam izjavil, da je angleški vladi mnogo do tega, da nevtralne dežele, pred vsem Amerika, ne zvedo resnice o dejanskem položaju na Irskem.

Maršal French poslan nad Irce.

Angleški ministrski svet je sklenil, da pošlje maršala Frencha kot vojaškega poveljnika nad uporne Irce. Ta vest znači, da je položaj na Irskem zelo resen, sicer ne bi Anglija poslala enega izmed svojih najpomembnejših generalov nad irske upornike. O svojem dosedanjem uspehu nad Irci poroča general French dne 28. aprila: Vojaške akcije v svrhu zatretja ustaje v Duolinu napredujejo zadovoljivo. Ustaši imajo zasedenih le še nekaj malo krajev, pred vsem okoliš ulice Sackville s poštnim uradom kot svojim glavnim stanom. Okoliš je obkolilo vojaštvo. Ustaši so se tu zabarikadirali. Iz hiš v raznih delih mesta se še strelja, zlasti iz sodnega poslopja, ki je imajo še vedno zasedeno po ustaših. Očiščenje teh hiš je le še vprašanje časa. Škoda je velika, zlasti po požarih. Glavne točke ustaje v ostali Irski ste grofovin Galway in Enniscorthy. Tudi iz grofov Killarney, Klonmel in Gorey se javljajo javni nemiri. V ostali Irski vlada red. Nemiri so očitno krajevnega značaja.

Družba „Sinn-Fein“.

Družba „Sinn-Fein“ je tajna irska družba, katere nima toliko pristašev na Irskem, kakor pa v Združenih državah, kjer ima najbrž tudi svoj začetek. Pristaži družbe „Sinn-Fein“ se ne smejo zamenjati z organizacijo „Irish-Nationalists“, t. j. irskimi nacionalisti. Družba „Sinn-Fein“ se bori proti znanim „homerule“-prizadevanjem, ker smatra „homerule“, za katero se zavzema organizacija „Irish Nationalists“, kot zadovo, ki bi bila v važnih državnih vprašanjih še vedno odyisna od Anglije. Kot nesprejemljivi Irci, se smatrajo pristaži družbe „Sinn-Fein“ kot edini potomci onih očetov, ki so izkrmavali v bojih za irsko neodvisnost. Kot taki zahtevajo popolno neodvisnost Irske od Anglije. „Sinn-Feinovci“ gredo v svojem sovrastvu do Anglije, ki se lahko tolmači radi mučeništva, ki so ga prestali Irci pod angleškim gospodstvom, tako daleč, da se volitev v angleško zbornico nikdar ne udeležijo. Ti ljudje smatrajo razpust irske zbornice in združitve irskega ljudskega zastopstva z državnim parlamentom v Londonu kot navadno goljufijo. Goljufija in podkupovanje igra sploh veliko ulogo. Kot potomci Fenicev, ki so se z bombami in požigi maščevali nad nasprotniki, se tudi pristaži družbe „Sinn-Fein“ niso strašili, rabiti ta sredstva, ker se po njih naziranjih mora sila pobijati edino le s silo; sicer pa smatrajo bojkot kot najuspešnejše sredstvo v boju zoper nasprotnike.

Beseda „Sinn-Fein“ je staroirskega izvora in se glasi po slovensko „Mi sami.“ Ta beseda torej takorekoč vsebuje vse, za čemur to tajno irsko gibanje stremi, namreč popolno ločitev Irske od Velike Britanije. Ker je John Redmond, voditelj irskih nacionalistov, od začetka vojske verjel praznim angleškim obljubam v „homerule“-začevju ter je nabiral na Irskem vojake za angleško armado in je tako naletel med irskimi nacionalisti na močan odpor, je pričakovati, da bo družba „Sinn-Fein“ v irskih nacionalističnih krogih dobila velik prirastek.

LISTER.

Ali upliva streljanje na bojiščih na vreme?

Naš kmet pravi, da. Vojaki in vreme so v neki tesni zvezi. Samo da gredo fantje na nabor, že pada dež; rado dežuje, kadar gredo novinci jeseni v vojašnico in če se prevažajo vojaki iz kraja v kraj, potem ni konca deževanja, kako torej, da ne bi bilo, če pretresa ozračje grm velike množine topov?

Znani francoski fizik in vremenoznavec je bil mnenja, da razžene streljanje oblake. Da ugotovi resničnost svojega mnenja, je opazoval skozi 30 let, od 1816 do 1846, vreme ob dneh, ko se je vadilo topništvo v bližini njegovega stanovanja. Opazoval je vreme 662 dni. Sklep opazovanja pa je bil njegovemu prejšnjemu mnenju naravnost nasproten. Glasil se je: Izstreljevanje velikih topov ne prežene nikakor oblakov, rekel bi raje, da se zbirajo oblaki vsled tega.

Tako je potrdil Arago, kar veruje ljudstvo že od nekdanj in med znanstveniki, kakor med laiki naših dni jih je dosti trdnega prepričanja, da pride po bitkah rada nevihta ali dolgotrajno deževanje. Tega mnenja pa ni današnja veča in zopet na podlagi raziskovanj. Tuintam pride res po velikih bitkah in vajah močna ploha ali vselej ne. Treba bi bilo dokaza-

ti s številkami, kolikokrat je sledil dež streljanju iz topov. Nimamo dokaza, da bi se bili pomnožili slučajni nevihti in deževanja pri bitkah, kar je uveden smodnik; deževalo pa je tudi prej rado ob bitkah, ko še niso streljali.

Bitki ob potoku Krimissov leta 346 pr. Kr. je sledil hud naliiv, bitki pri Noreidi leta 113 pr. Kr. in veliki bitki v Teutoburškem gozdu, kakor tudi bitki ob Raabu leta 1044 so sledile močne nevihte. Mogoče da upliva na vreme glasno premikanje velike množice ljudi in živine, sopar in vročina, ki se nabirata od izhlapenja.

In dež po bitkah s streljanjem. Leta 1849 so se bili dne 13. in 14. maja hudi topniški boji pri Budimpešti. Iz Peči je obstreljeval Hentzi skozi šest ur Budo in Görgey je odgovarjal iz trdnjave ob mestu s 84 topovi težkega kalibra. Vreme je bilo dotlej več tednov jako lepo. Na večer 14. maja pa se je pooblačilo in o polnoči se je izpustil dež, ki je padal tri ure. — Po bitki pri Solferinu, dne 24. junija 1859, je divjal ob 5. uri popoldne hud vihar, katerega se še spominjajo stari veterani. — Podobne pojave so opazili tudi ob ameriškanih secesijski vojski. Po velikih kanonadah ob rekah Mississippi, Potoman, York-River in East-River so se izlile močne plohe. L. 1870 je sledil vsem bitkam v mescu avgustu dež. A to ne dokaže ničesar, ker je bilo tistega leta in mesca po vsej srednji Evropi mokrotno vreme. Na bitkah tako bogati mesec avgust leta 1914 pa je bil nenavadno suh. Od leta 1870 je bilo 90 avgustov, ki so bili dosti bolj mokrotni, nego grmeči in treskajoči avgust

1914. Tudi mesca majnik in junij leta 1915 sta bila nenavadno suha. Vendar je bila ravno ta dva mesca izstreljena velika množina streliva, ko so podili naši Ruse iz Galicije. Tako nenavadna je bila suša v teh dveh mescih, da so trdili vremenska prerokaši, da so pregnali topovi oblake, a ravno ti razumni in modri moške so trdili par mesecev poprej, suša 1915, da je bilo pogosto streljanje krivo velike mokrote v letem mesecu. Je pač tudi res, da je izbruhnila v svetovni vojni večkrat med bitkami nevihta. Strašnih neviht v visokih gorah našega južnega bojišča ne bo pozabil Cadorna, treskalo je pri napadih na Kovno in na Lüttich tudi iz neba, deževalo je po bitkah pri Lvovu in pri Tannenbergu. Da verujejo tudi vojaški krogi Aragovi statistiki, pojasnjuje Kuropatkinov brzojav carju, ki ga je bil poslal po bitki pri Sehaio: „Kakor pri Liaojangu je sledila tudi tukaj huda nevihta z močnim naliivom streljanju topov.“

Star topničar, ki stoji ves čas te vojne ob svojem topu, je menil: Včasih smo streljali cele tedne ob lepem vremenu in drugič smo zopet streljali ob dežju dni in tedne. Neviht in dežja nismo pregnali s streljanjem, naredili pa jih najbrž tudi nismo. Prve dni streljanja so se nabrali res včasih oblaki, prišel je tudi dež, ali ni padal dolgo.

Laški topničarji se n. pr. mnogokrat silno trudijo, da bi s streljanjem preluknjali meglo, ali pa bi pregnali Cadornovo slabo vreme, ki mu tako pogosto kazi zmage. A naši opazovalci pravijo, da še nikdar niso opazili, da bi topovske krogle kaj uplivalo na meglo ali deževno vreme.

Turška bojišča.

Za porazom Angležev in Francozov na galijskem polotoku je padeo angleške trdnjave Kut-el-Amara največji uspeh, ki so ga Turki dosegli v boju proti Angležem. Angleško prodiranje proti Bagdadu, ki ga je svoj čas z mogočnimi besedami napovedal Asquith, je torej ustavljeno. Vsi polzkusi predreti turški obroč, ki je obkoljeval Kut-el-Amara, so se ponesrečili. Nazadnje se je trdnjava, vsled preteče lakote udala.

Trdnjava Kut-el-Amara se udala.

Iz velikega turškega vojnega stana se dne 29. aprila brzojavlja:

„Angleška vojna sila, ki je bila v Kut-el-Amari obkoljena, se je udala hrabro turški obkoljevalni armadi. Ujetih je več kot 13.000 mož.“

Pred udajo je še angleški general Townsend ponudil Turkom predajo pod pogojem, da prepusti Turkom mesto z vsemi topovi, plača 1 milijon funtov, Turki pa naj dovolijo njegovi armadi prosti izhod iz trdnjave. Turki so to ponudbo odklonili in kmalu na to se je trdnjava brezpogojno udala.

Udaja vsled lakote.

Angleško poročilo pravi o padcu Kut-el-Amare: Po viteškem in hrabrem odporu, ki je trajal 143 dni ter ostane nepozaben, je bil general Townshend radi iskanja zalog (živil) prisiljen predati Kut-el-Amara Turkom. Pred predajo je še uničil topove in strelivo. Angleške čete obstojijo iz 2970 Angležev vseh vojaških vrst in kakih 6000 mož indijskih čet.

Italijansko bojišče.

Na bojišču proti Italijanom so povečini samo topovski boji navadnega obsega. Le v ozemlju Adamella (na južno-zahodni tirolski meji) se je izvršil italijanski infanterijski napad, ki pa ni uspel. Italijan je zopet obstreljeval Gorico. Naši zrakoplovci so z uspehom napadli italijanska vojaška taborišča.

Italijani obstreljujejo našo železnico.

Italijansko uradno poročilo z dne 27. aprila pravi, da je italijanska artilerija uspešno obstreljevala v Dravski dolini železniško postajo Innichen (izhodno od Bruneka na Tirolskem).

Samo 3 metre na dan.

Železnica Trst—Gorica označa zapadni konec Krasa, črta Vermelj—Selce višina 121 približno fronto, ki jo imajo Italijani, obenem rob visoke planote. Kakor se vidi, sovražnik ni udril globoko v kraski svet. Približno 1 kilometer. Porazdeljeno na ves čas vojne pomeni to okoli 3 metre na dan. Naše prvo postojanke na Doberdolu so seveda vse še vedno naše.

Rusko bojišče.

Uradna poročila poročajo samo o bojih pri Naroškem jezeru in v Voliniji. Pri Naroškem jezeru je bilo zadnja dva dni ujetih blizu 6000 Rusov, v Voliniji pa so se med trdnjavama Dubno in Luck morali naši pri Mlynovu nekoliko umakniti.

5600 Rusov ujetih.

Južno od Naroškega jezera so zavezniške čete dne 28. aprila zavzele ruske postojanke med krajema Stanaroče in Stahovec. Pri tem je bilo ujetih 5600 Rusov z 56 častniki, med temi 4 štabni častniki. Uplenjen je bil 1 top, 28 strojnih pušk in 20 minskih metalcev. Rusi so poleg tega imeli še velike izgube na mrtvih.

Voda odnesla 50 milijonov kg moke.

Švicarski listi so dobili poročilo, da je povodenj, ki je zadnje tri tedne preplavila nižave v Voliniji in Besarabiji, v velikem Besarabskem skladišču blizu mesta Mogilov odnesla 306.000 pudov (5 milijonov kg) pšenične moke. Moka je bila spravljena v skladiščih tik ob Dnjestru in je bila namenjena za rusko armado v Besarabiji in Galiciji. Ko so jo začeli nakladati, je prišla povodenj tako naglo, da so se kmalu ljudje in živina rešili.

Ruska mornarica.

Kakor se iz Stockholma poroča, se ruska mornarica na vse kriplje preustroja. Vlada je poklicala

na pomoč japonske in italijanske mornariške častnike. V ladjedelnih delajo noč in dan.

Francosko bojišče.

Na bojišču pred Verdunom Francozi silovito napadajo nemško postojanko na višini „Mrtvi mož.“ Večji boji se vrše tudi med prekopom La Basse in Arrasom.

Nemška letala nad Švico.

Dne 26. aprila zjutraj je priplul nemški dvokrovnik v izredni višini nad švicarsko ozemlje in je plul dalje na Francosko. Švicarske čete so nemški zrakoplov obstreljevale, a ga niso zadele. Švicarska vlada je po svojem berolinskem postanku odločno protestirala proti temu, da bi nemški zrakoplovci pluli nad Švico. Nemška vlada je izrazila svoje obžalovanje in je dotičnega letalca kaznovala.

Amerika.

Domneva se, da se bo spor med Nemčijo in Ameriko mirno poravnal. V nemškem glavnem stanu se v navzočnosti cesarja Viljema vršijo pogovori, katerih se med drugimi udeležujejo tudi ameriški veleposlanik in nemški admiral. Domneva se tudi, da bo Nemčija vstrajala pri svojih obljubah, da bo namreč neoborožene trgovske ladje prej posvarila in le takrat napadla, če se ustavljajo.

Nemški odgovor že gotov.

„Berliner Tagblatt“ izve, da je nemški odgovor na ameriško noto v osnutku že izgotovljen. Smatrati je, da bo odgovor v prvi polovici tega tedna v Vašingtonu izročen.

Japonska bi se veselila nemško-ameriške vojske.

Ameriški list „Century Magazin“ opozarja Wilsona, naj dobro premisli, predno prične vojsko z Nemčijo. Ako Amerika napove vojsko, bi s tem le hitela na pomoč Angliji. Vprašanje pa je, čemu Amerika v interesu Anglije izziva Nemčijo na vojsko. — Splošno znano je, da se Japonska z veliko naglico pripravlja na obračun z Ameriko. Ako Japonska na ljubo svojim zaveznikom sedaj Ameriki tudi ne pade za hrbet, bo vendar skušala vojsko na račun Amerike brez priznanašanja za se izkoristiti. Japonska zasleduje sedanje dogodke z napeto pozornostjo in bi nemško-ameriško vojsko pozdravila z največjim veseljem, ker bi potem Japonska z Ameriko lahko bila hitro gotova.

Nov spor z Grčijo.

Srbski poslanik v Atenah je zadnji terek še enkrat nujno priporočal grški vladi, naj dovoli prevoz srbskih čet čez grško ozemlje. Srbsko prošnjo sta še podpirala tudi ruski in italijanski poslanik, a Skuludis je izjavil, da je odprava srbskih čet s Krfa pred Solun po grškem ozemlju izključena. Skuludis je dostavil, da je njegov ugovor nepreklicen, in da bi Grška, če bi prišlo tako daleč, razstrelila mostove in predore. Francoski poslanik je izjavil tudi kralju Konstantinu, da vstraja na zahtevi, da se srbske čete odpravijo preko Grške. Vlado časopisi zastopajo mnenje, da bi četverosporazum ob enem s prehodom srbskih čet rad zasedel tudi važnejše točke na Grškem.

Angleži na otoku Chios.

„Frankfurter-Zeitung“ poroča dne 28. aprila iz Aten:

Angleži so zasedli na otoku Chios grški brzojavni urad. Grški predstojnik se je sprva upiral Angležem, a vlada mu je naročila, naj se omeji samo na protest. (Otok Chios leži ob Mali Aziji, zahodno od Smyrne.)

Bolgarsko-rumunska pogodba podpisana.

Sofijska poluradna „Kambana“ poroča dne 28. aprila, da so se gospodarska pogajanja med Bolgarijo in Rumunijo, katera sta vodila bolgarski poslanik Radov in rumunski trgovski minister Rađovici, ugodno končala. Imenovana državnika sta pogodbo že podpisala.

Nemški podmorski čoln se potopil.

Nemški podmorski čoln „U C 5“ se s svoje zadnje vožnje ni povrnil. Po uradnem poročilu angleške admiralitete je bil čoln dne 27. aprila uničen, moštvo pa ujet.

Angleška vojna ladja „Russel“ se potopila.

Angleška admiraliteta javlja:

Admiralska ladja „Russell“ je trčila v Sredozemskem morju na mino in se je potopila. Bila je admiralska ladja angleškega admirala Fremantle. Od posadke se pogreša 124 mož, 676 mož je bilo rešenih.

Potopljena velika angleška bojna ladja „Russell“ je bila zgrajena leta 1901. Oborožena je bila s 30 topovi in je vozila z brzino 20 morskih milj v eni uri. Posadka ladje je štela 750 mož.

Angleški katoličani o Avstriji.

Švicarski list „Neue Züricher Nachrichten“ objavlja zanimivo sliko o razpoloženju angleških katoličanov, ki so že skoro pripravljeni, da javno nastopijo zoper angleško vladno politiko. List citira članek glavnega glasila angleških katoličanov „The Universe“, v katerem so med drugim ti-le značilni stavki:

„Mi smo želeli, da bi srce in duh Anglije lahko skupno nastopala z Avstrijo in Nemčijo za svobodo, mir in napredek. V taki zvezi Srednje Evrope z našo otočno državo bi se lahko našlo osrednje težišče, katero bi nam zagotovilo svetovni mir. Kar se pa Rusije tiče, so ti „osvoboditelji“ slovanskih narodov, ki niso pod njihovo oblastjo, najbrezobzirnejši in najbolj divji zatiralci slovanskih narodov, ki so si jih spravili pod svoje gospodstvo, kakor n. pr. milijoni poljskega ljudstva, katerega je Rusija držala v svoji železni pesti. Nobenega dvoma ni več, da so tajne spletke ruskih agentov odgovorne za različne kraljevske in druge umore na Balkanu. Tudi izbruh sovražnosti med zavezniki v prvi balkanski vojski je pripisovati ruskim uplivom.

Kar se tiče Avstrije, tako vidimo v njej visoko izobraženo katoliško silo. Njen stari vladar je prava podoba svoje dežele, v kateri se vsak narod lahko svobodno razvija. V tej častitljivi državi je tudi dana možnost, da vsi narodi nastopajo v lepi skupnosti.“

Oddaja občinskih lovov.

C. kr. okrajno glavarstvo v Mariboru razglaša:

Lovska pravica spodaj navedenih občinskih lovov se bo oddala za dobo od dne 1. julija 1916 do dne 30. junija 1922 na javni dražbi za ali nad izključno ceno v zakup. Vsak dražitelj mora pred pričetkom dražbe položiti izključni ceni enakomeren znesek v gotovini, v hranilnišnih ali posojilniških vložnikih knjižicah kot vložnino (vadij). Kdor največ ponudi, mora takoj po končani dražbi v roke dražbo vodečega zastopnika podpisane urada plačati stroške dražbe, enoletni zakupnini primerno varščino in enoletno zakupnino (slednjo v gotovini). Za istinitost navedenih površinskih mer se ne jamči. K temu se izrečno pripomni, da se bo, če bi vsled končnoveljavne odločbe o morda še tekočih prizivih ali v smislu nadaljnjih določb lovskega zakona od občinskega lovišča kaj odpadlo ali k istemu priraslo, pri dražbi dosežena zakupnina zvišala ali znižala po razmerju površinske mere prirastka ali odpadka. Ostali dražbeni pogoji se morejo vsak dan med poslovnimi urami pregledati pri tukajšnjem uradu. K točki 85, 92 in 93 se še pripomni, da se bodo lovi največ ponudivšim končnoveljavno odkazali le tedaj, če bi od občin sklenjeni način izvrševanja lova ne odobril tukajšnji urad ali višje oblastvo. Dražba se vrši v naslednjem redu:

Dne 18. maja, ob 10. uri predpoldne, v Slov. Bistrici, v pisarni mestnega urada za občine: 27. Pretrež 346 ha 50 K; 28. Kovačavas 348 ha 120 K; 29. Rižoznoj 211 ha 10 K; 30. Pokošje 461 ha 150 K; 31. Bukovci 218 ha 80 K; 32. Kalše 511 ha 40 K; 33. Ogljensčak 264 ha 12 K; 34. Sentovec 394 ha 50 K; 35. Smerečno 510 ha 60 K; 36. Oselj 572 ha 150 K; 37. Vojtina 996 ha 40 K; 38. Gabernik 136 ha 15 K; 39. Stanosko 395 ha 50 K; 40. Frajhajm 1349 ha 40 K.

Dne 19. maja, ob 11. uri predpoldne, pri Sv. Lenartu v Slov. gor., v občinski pisarni za občine: 41. Kremberg 234 ha 30 K; 42. Sv. Lenart v Slov. gor. 249 ha 40 K; 43. Zgornja Ročica 588 ha 28 K; 44. Šetarova-Radehova 521 ha 15 K; 45. Žitanci 446 ha 30 K; 46. Drvanja 544 ha 25 K; 47. Korrena 576 ha 50 K.

Dne 22. maja, ob 12. uri predpoldne, pri Sv. Lovrencu, v občinski pisarni za občine: 48. Sv. Lovrenc nad Mariborom 314 ha 20 K; 49. Recenjok 2320 ha 50 K; 50. Lehen pri Ribnici 719 ha 100 K; 51. Rudeči brg 2909 ha 100 K.

Dne 23. maja, ob 11. uri dopoldne, v Rušah v občinski pisarni za občine: 52. Ruše 451 ha 50 K; 53. Lobnica 1177 ha 180 K; 54. Bistrica pri

Rušah 352 ha 150 K; 55. Bistrica pri Lembahu 308 ha 110 K; 56. Selnica ob Dravi 2374 ha 70 K; 57. Slemen 1000 ha 140 K; 58. Janžev Vrh 383 ha 25 K. Dne 25. maja, ob 10. uri predpoldne, v Mariboru, pri o. kr. okrajnem glavarstvu, v sobi št. 6, 1. nadstropje, za občine: 59. Dobrenje 375 ha 80 K; 60. St. Ilj v Slov. gor. 1007 ha 140 K; 61. Kamnica 542 ha 200 K; 62. Grušova 487 ha 70 K; 63. Sv. Jakob v Slov. gor. 2351 ha 120 K; 64. Jelovec pri Kamnici 460 ha 80 K; 65. Kaniža 121 ha 40 K; 66. Krčevina 184 ha 80 K; 67. Sv. Križ 2900 ha 170 K; 68. Sv. Marjeta ob Pesnici 651 ha 70 K; 69. Sv. Martin pri Vurbergu 346 ha 100 K; 70. Sv. Peter 1183 ha 150 K.

Dne 26. maja, ob 10. uri predpoldne, v Mariboru, pri o. kr. okrajnem glavarstvu, v sobi št. 6, 1. nadstropje, za občine: 71. Plač 408 ha 69 K; 72. Ploderšnica 596 ha 70 K; 73. Polička vas 477 ha 150 K; 74. Pesniški dvor 903 ha 200 K; 75. Dragučova 435 ha 120 K; 76. Spodnji Duplek 357 ha 80 K; 77. Vosek 449 ha 200 K; 78. Vrčice 344 ha 30 K; 79. Studenci 256 ha 30 K; 80. Gorica 562 ha 80 K; 81. Loka 909 ha 60 K; Sv. Marjeta na Dr. polju 633 ha 300 K.

Dne 29. maja, ob 10. uri predpoldne, v Mariboru, pri o. kr. okrajnem glavarstvu, v sobi št. 6, 1. nadstropje, za občine: 83. Orehova vas 607 ha 220 K; 84. Zgornje Hoče 164 ha 90 K; 85. Pohorje 1142 ha 100 K; 86. Pekre 561 ha 150 K; 87. Pivola 425 ha 40 K; 88. Pobrežje 562 ha 200 K; 89. Radvanje 1029 ha 250 K; 90. Tezno 161 ha 100 K; 91. Spodnje Hoče 473 ha 300 K; 92. Zrkovci 439 ha 400 K; 93. Podova 805 ha 300 K.

Posojilnica v Mariboru (Naredni dom) sprejema prijave za četrt vojno posolilo.

276

Raznoterosti.

Teden Rudečega križa. Teden, ki smo ga danes nastopili, je v naši škofiji posvečen v korist Rudečemu križu. Ta teden velja, družbi Rudečega križa pridobiti za njeno človekoljubno delovanje novih denarnih pripomočkov. Mi smo že v velikonočni številki z dne 21. aprila priobčili navduševalen oklic, — ki smoga povzeli iz našega zadnjega škofijskega „Zaukaznika“ — da se naj naša škofija častno udeleži nabiranja gmočnih prispevkov v korist Rudečega križa. Naj nihče ne zamudi, odzvati se temu blagomišljenemu pozivu, v kolikor mu njegova sredstva dopuščajo! Naj se naša škofija, kakor pri vseh drugih podvzetjih v patriotične namene, tudi glede tega nabiranja v korist Rudečega križa med drugimi odlikuje.

Cesarjevo zdravje. Dne 27. aprila se je cesarju na Dunaju poklonilo odposlanstvo Solnograške, ki slavi, kakor smo že poročali, te dni 100letnico, kar je združena z Avstrijo. Pri poklonitvi je predsednik avstrijske državne zbornice, poslanec Sylvester, omenil napram vladariu, da on (cesar) izborni izgleda. Cesar je odgovoril, da vojska na treh frontah zahteva od njega, da pozorno sledi vsem dogodkom in da ga stane vse to izredno mnogo truda. Kljub velikim skrbem in napornemu delu pa da se izvanredno dobro počuti.

Odlikovan slovenski vojni kurat. C. g. Ignacij Brvar, e. in kr. vojni kurat, je bil odlikovan z duhovniškim zaslužnim križcem II. razreda.

Vesti od ogrskih Slovencev. „Novine“ poročajo: Zvonove zgubimo mesca risavškega (maja). Ostal bo povprek samo eden zvon v vsaki cerkvi in sicer: tisti, ki je iz starih časov. V Črensovcih ostane manjši, s katerim se navadno k maši zvoni. — V Monoštri so na sejmu zgrabili ženo Andraža Kuhar, ko je kradla obuvalo. Pri njej so našli še mnoge druge ukradene reči. — Z metlo je šla na eksekutorja žena Sandorja Žilavec v Lucovi. Obsojena je bila zato na dva dni zapore ali pa na en dan zapore in 20 kron globe.

Novi kranjski deželni predsednik. Pred kakimi 30 leti se je zgodilo sledeče: Pred okrajnim komisarjem pri okrajnem glavarstvu v Litiji je stala stara ženica, obtožena, da je pripustila, da se je njena koza pasla v gozdu kneza Windischgrätz. Okrajni komisar vpraša, če je tozadevna gozdarjeva ovadba resnična. „Resnična!“, odgovori ženica. „Jaz sem uboga, vdova-bajtarica, koza, to je vse, kar imam.“ — „Ker je kazensko dejanje dokazano in tudi pripoznano, moram izreči obsodbo in sicer 5 goldinarjev globe ali en dan zapore“, reče okrajni komisar. — „Nikdar se nisem bila zaprla, tudi sedaj nočem biti, raje plačam, če tudi bodem morala radi tega stradati“, reče ženica ter našteje iz roba za 5 goldinarjev drobiža na mizo. — Nato pravi okrajni komisar: „Kot uradnik sem že storil svojo dolžnost, sedaj jo storim še kot človek“, seže v žep ter izroči ženici

bankovec za 10 goldinarjev. Ženica, do solz ginjena, se zamore komaj zahvaliti ter odide. Temu okrajnemu komisarju je bilo ime: Henrik grof Attems, novomenovani kranjski deželni predsednik. Priča te zgodbe je bil že umrl posestnik in gostilničar Pav. Weinberger v Zagorju.

Izpred mariborskega kazenskega sodišča. Dne 29. aprila t. l. se je vršila pri okrožnem sodišču v Mariboru glavna obravnava proti svoječasnemu štajerskemu kandidatu Ljudoviku Kresnik, posestniku v Črešnjevem pri Slov. Bistrici zaradi krivega pričanja v kazenski zadevi J. Pušnika, župana v Črešnjevem. Mariborsko okrožno sodišče je obsodilo Ljudovika Kresnika zaradi krivega pričanja na dva mesca težke ječe.

Kako šolo bi radi nemški učitelji? O reformi ljudskega šolstva po vojni je sprejelo štajersko nemško učiteljsko društvo na svojem zborovanju dne 25. aprila v Gradcu resolucijo, ki pravi: Vse ljudske in meščanske šole se morajo poddržati, uvesti se mora enotna šola z osemletno šolsko obveznostjo brez vsakih olajšav, kakoršne so sedaj v nekaterih deželah uveljavljene; šolstvo se mora kar najstrožje nadzirati, eden razred sme pohajati največ 40 otrok, v vseh nenemških ljudskih šolah se naj uvede nemščina kot učni predmet, v 4 zadnjih šolskih letih pa kot učni jezik v najmanj polovici vseh učnih predmetov, za mladino med 14. in 18. letom naj se uvedejo nadaljevalni kurzi (gospodarski, trgovski, obrtniški), učiteljska izobrazba naj se povzdigne z uvedbo 2letnega visokošolskega študija po končanem učiteljskem, učitelstvo naj se uvrsti v 11. do 8. razred državnih uradnikov, naučno ministrstvo naj se popolnoma loči od ministrstva za bogočastje.

Sprejem v mornariško akademijo. Z začetkom prihodnjega šolskega leta (dne 16. septembra) se bo v c. in kr. mornariško akademijo sprejelo kakih 70 gojencev. Od teh je 30 popolnoma in polprostih državnih mest in 40 mest, za katere se more plačevati določeni šolski prispevek, a za nekaj mest so razpisane štipendije. Vstopi se lahko v prvi, oziroma tudi v drugi letnik. Prošnje je treba vlagati do dne 30. junija na vojno ministrstvo, mornariška sekcija, Dunaj, III. Slovenci, velikega pomena je, da smo tudi v mornarici častno zastopani!

Iz državne železniške službe. Ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku naznanja, da bo letos sprejetih večje število uradnikov: aspirantov v državno železniško službo. Kot pogoj za sprejem se zahteva starost ne manj kakor 17 in ne več kakor 35 let, krstni list in domovnica, npravnostno ter zrelostno izpričevalo kake srednje šole, kot gimnazije, realke ali učiteljskega, nadalje zdravniško spričevalo ter dokazilo, da je prošnik več v govoru in pisavi nemškega ter kakega drugega jezika dotične dežele. Tozadevne prošnje je vložiti najpozneje do 15. maja 1916 na ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku.

Morilec Prinčip umira. O morilecu prestolonaslednika Franca Ferdinanda, Gabrijelu Prinčipu, ki je zaprt v mestu Terezin na Češkem, se poroča švicarskim listom: Začetkoma je bil Prinčip nasilen in dolgo časa sploh ni odgovarjal na nobeno vprašanje. Kmalu pa se je Prinčip močno spremenil. Pojavili so se znaki verske blaznosti in nastopila je tudi jetika tako močno, da so ga morali spraviti v bolnišnico, kjer se že nekako 4 mesece bori s smrtjo. Ko se je pričela naša velika ofenziva zoper Srbijo in se je Prinčipu povedalo, da so dosegle naše čete znatne uspehe, se je tem poročilom porogljivo smejal. Rekel je, da se Srbije ne more uničiti, ker kralj Peter ljubi svoje ljudstvo in ne bo pripustil, da bi se ga ugonobilo. Po zasedenju Srbije je dobil Prinčip v roke nek rumunski list, iz katerega je posnel, da je Avstrija Srbijo res zasedla. To je uplivalo nanj naravnost uničevalno. Zdravniki so izjavili, da bo 20letni dijak živel še samo nekaj tednov.

Dopisovanje z našimi ujetniki na Ruskem. Osrednja pisarna za pregledovanje dopisnic za naše ujetnike na Ruskem naznanja, da je le tedaj pričakovati, da ujetniki gotovo dobijo dopisnice, ako je naslov na istih tiskan z ruskim pravopisom (cirilico). Pisarna preskrbi 50 dopisnic s tiskanim ruskim naslovom za vsakega posameznega ujetnika za ceno 3 K, 100 komadov 5 K. Kdor hoče imeti take dopisnice naj pošlje svoj in natančni naslov ujetnika ter omenjeni znesek na sledeči naslov: „Kartenabteilung des Gemeinsamen Zentralnachweissbureaus, Wien, Oesterr. Postsparkassenkonto Nr. 153.634.“

Koliko žita dobimo iz Rumunije? Rumunska osrednja komisija, ki ima nalogo, da določa, koliko žita se sme izvažati iz Rumunije v Avstrijo in Nemčijo, je dne 22. aprila sklenila, da se bodo v bližnji dobi izvozile sledeče množine: 29.150 vagonov koruze, 21.500 vagonov ječmena, 1500 vagonov rži in 800 vagonov graha. Skupno dobota Avstrija in Nemčija po novi pogodbi 100.000 vagonov koruze, ter 40.000 vagonov pšenice, ječmena, rži in fižola iz Rumunije. Od te množine dobi Avstrija 40, Nemčija pa 60%. Po železnici bodo spravili vsak teden iz Rumunije 5000 vagonov žita; istotako bodo tudi po Donavi prevažali žito.

Cena svinjam na Dunaju. Svinjski sejem na Dunaju dne 26. aprila je bil zelo dobro obiskan. Na sejmu je bilo 2725 mesnih in 2607 svinj za špeh. Ce-

ne so bile sledeče: Za najdebelejše svinje 5 K 70 v, srednje debele 5 K 50 v in mesne svinje 5 K 40 v. 1 kg žive teže. Kupci so se za blago kar trgali. Sejem se je radi komisijonelne določitve najvišjih cen pričel šele ob 1/4 na 12. uro. Ob 1/2. uri so bile že vse svinje prodane. Na Dunaju nimajo stalno določenih najvišjih cen, ampak jih določa posebna komisija za vsak sejem posebej.

Nemčija zvišala cene za šivalne stroje. Nemške tovarne za izdelovanje šivalnih strojev so sklenile, da vnovič zvišajo cene za šivalne stroje. Tudi na Dunaju se bodo vršila te dni tozadevna posvetovanja avstrijskih tovarnarjev za izdelovanje šivalnih strojev.

Papir izborna sredstvo zoper slano. Nevarnost slane še za naše kraje ni popolnoma izključena. Na planinah je zapadel debel sneg in tudi ledeni močje nam še grozijo. Treba je še torej vedno misliti na obrambo zoper slano. Najboljše sredstvo za boj zoper spomladanski mrz je brezdvomno zažiganje dračja. V nižavah in za varstvo posameznih trsov in drugih rastlin v vrtovih pa dimu ne moremo uporabljati. In tukaj je najboljše sredstvo papir. Napravi iz časnikarskega papirja klobučke ali ovoje na trse in druge rastline in če je še tako močna slana, ti ne bodo pozebli.

Bučno seme. Graško okrajno glavarstvo je dalo svojemu žetvenemu komisarju Kolačeku na razpolago večjo množino bučnega semena in sicer, kakor se zahtuje, prav izborne vrste žlahtnih in krmilnih buč. 1 kg stane 60 v. Menda bodo tudi spodnještajerska okrajna glavarstva, posebno mariborsko in ptujsko, posnemala važen ukrep graškega okrajnega glavarstva.

Dva otroka zgorela v peči. Josip Strpin z Reke je vojak in leži bolan na Dunaju. Skrbna žena ga je šla za Velikonoč obiskat, da ga vidi še enkrat živega, kajti njegove rane so težke. Doma je pustila svoje štiri otroke: Dragica ima štiri leta, Anđelka šest, Josip sedem in Avguštna enajst. Ko je šla kupit kruha, so se ostali otroci igrali v kuhinji. Ker sta bila Josip in Anđelka malo mokra, sta prišla na to misel, da bi bilo dobro zbežati v peč, da se tam posušita. In res sta šla ter se postavila vsak na eno stran ognja. Dragica ni mogla za njima, pa je gibala vrata peči semintja, ki so se po nesrečnem slučaju zaprla in jih ni mogla več odpreti. Otroka sta kričala v peči, ker ju je dušil dim, kmalu sta nehala kričati, ker sta gorela. Prestrašena Dragica je šla k sosedu, ki je hitro uvidela, da se je moralo nekaj zgoditi. Prihiti so na pomoč in odprli peč, ali pomoč je bila prepozna. Anđelka mrtva, dečko je še dihal, pa je na poti v bolnišnico umrl. Razdvojeno je srce uboge žene Strpinove, ki je prišla od umirajočega moža na grob dveh svojih otrok.

Dopisi.

Maribor. Dne 27. aprila sta se splasila na tukajšnjem novem državnem mostu dva v voz vprežena vojaška konja. Skočila sta ob stran mosta na prostor, ki je namenjen za pešce. Voz je s tako silo pristnil ob mostno ograjo nadučiteljevo soprogo Jero Sturm, da je dobila težke notranje poškodbe. Spravili so jo z rešilnim vozom v tukajšnjo deželno bolnišnico.

St. Lenart v Slov. gor. Okrajna hranilnica pri Sv. Lenartu v Slov. gor. sprejema prijave glede četrtega vojnega posojila do dne 15. maja 1916, od 8. do 12. ure dopoldne, tudi ob nedeljah, in sicer brez vsakih stroškov, tako da dobe udeleženci vojne oblige svoječasno izročene, ne da bi jim potrebno bilo povrniti kakoršnihkoli poštnin. 301.

Ptuj. Pri ptujski pošti je bil od dne 21. maja 1915 do dne 18. februarja 1916 nastavljen kot pomožni sluga 32letni Karl Steger, doma iz Gornjega Štajerja. Kot sluga je izmaknil na pošti več poštnih zavojev in vzorcev. Ukradeno blago je vredno 740 K 61 v. Večina zavojev je bila določena za vojake na bojišču. Steger je bil dne 26. aprila pred mariborskim okrožnim sodiščem obsojen na 13 mesecev težke ječe.

Ptuj. Ob okrajni cesti Ptuj—Turniš je zlobna roka poškodovala 20 dreves, ki so bila vsajena ob obeh straneh okrajne ceste. Zadevo preiskuje sodnijska oblast.

Rogatec. Posestniški sin Franc Kores iz Čermožič je ravnal tako nerodno z nabasano pištolo, da se mu je sprožila. Strel mu je obraz tako hudo poškodoval, da bo težko ostal pri življenju. Spravili so ga v ptujsko bolnišnico.

Celje. V Gaberju pri Celju je umrl posestnik Jožef Koštomaj. Umrli je bil svoj čas gostilničar „pri jelu“ v Celju. — V nedeljo, dne 23. aprila, je nenadoma izginil Egid Vihar, bivši faktor „Zvezne tiskarne.“ Sumi se, da je zašel v naraslo Savinjo.

Celje. C. kr. predsedništvo okrožne sodnije v Celju nam uradno naznanja za čas od 1. 5. do 30. 9. 1916 sledeče uradne ure: Ob delavnikih od 8. do 1. ure opoldne in od 3. do 5. ure popoldne, za pisarniško osobe od 6. ure popoldne; ob nedeljah od 9. do 12. ure dopoldne, ob praznikih od 8. do 12. ure dopoldne. Vložišča so ob delavnikih od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, ob nedeljah od 9. do 12. ure in ob praznikih od 8. do 12. ure dopoldne odprta.